

Ruumiinkulttuuri Ja Taide

VANHALLA ajalla sanottiin ihmisruumista "luonnon mestariteokseksi." Hel- laassa sen kauneutta ja voimaa suorastaan jumaloitiin. Runoudelle ja musiikille antoi ihmisolemuksen kauneus syvimmän innoituksen aiheet. Musiikki tosin oli vielä silloin kehittymättömällä asteella, mutta runous, mahtava heksametri kohosi rinnan ruumiinkulttuurin kera "kuolemattomaan homeeriseen aikaan." Vielä tänä päivänä on se yksi ihmiskunnan valtaisimpia, suotuisimpia ja ymmärrettävimpiä taidetuotteita.

Kreikkalainen runoilija oli fyysillisen voiman ja kauneuden mies. Esim. Sofokles-patsas tuo nykyajan katsojallekin mieleen enemmän urheilijan kuin sanasepon. Samanlaista kuin miehet oli työkin. Miehekästä ja tervettä, käsitettävyyksien rajoissa pysyvää. Aischyloon "Agamemmonista" sanoo nykyhetkien arvostelu: "Se on voimaa, se on kuin jylhänmahtava vuoristo." Ja innostajana fyysilliseen kohoamiseen Hellaan runous esiintyi suurissa juhlissakin. Runoilijat olivat kuin suurten voimailijajoukkojen tahdinlausujia.

MUISTOMERKEIKSI tuleville ajoille loi kreikkalainen kuvanveistotaide jaloizumat muodot mitä koskaan on taltan mestaruuden alalla saavutettu. Niitä katsellessa tajuaa täydelleen miten pyhänä he pitivät tervettä elämää, täydellisiä muotoja.

Ja tätä piti filosofiakin ihanteenaan. Varmaan- kin näki Plato "ensimmäisen sosialismin suunnitelmassaan" "ihanneyhteiskunnan" mahdollisuuden "Heilias-mallissa," josta orjuus, tuo Hellasta rumentava häpeäpilkku, oli poistettu.

Yhtä kirkas kuin Hellas, yhtä synkkä on keskiajan tuhatvuotinen yö ihmiskunnan historiassa. Kristinuskon suggestio painoi hirvittävän leiman muotoihin, joita "taide" loi muistoksi tuleville ajasta, jolloin "synninsyyttä" rangaistiin ja kidutettiin, "jotta sielu olisi otollinen taivaan valtakuntaan." Millaiseksi tämä ruumiinkulttuurin hävittäminen muodosti ihmisolemuksen, sen tuon ajan veistokset, "pyhimyskuvat" meille nyt näyttävät. Järkevän katselijan silmissä ne muistutavat arveluttavasti variksenpelättimiä.

Myöskin runous ja musiikki saivat näihin aikoihin "jumalanetsinnän" fantastisen luonteen. Voima, elämän ja rohkeuden tunne katosi niistä ja niiden lukeminen tai kuunteleminen sai järjellä varustetun olennon tympeän mielialan valtaan.

Kaikki tämä johtui ruumiinkulttuurin polkemi-

sesta. Sitä ei keskiaikana hyväksytty missään muodossa. Kidutuslavitsa oli se paikka, missä uskonnottomuutta, s. o. järkeä, pideltiin ja seuraus siitä oli se, että keskiajan taide sekä elämä yleensä on merkityksetön edistykselle. Kauan kiduttuaan ja löytämättä etsimäänsä "jumalaa" terve elämäntahto nousi kapinaan. Taiteen historiassa on sen ajan renesanssi. Mutta harmoonista ei sekään aika ollut, sillä niinkuin vankilasta vapautuneena ihmiskunta mässäsi, luoden loistavaa ja kimaltelevaa, mutta ei sopusointuista taidetta. Mikä oli terveen, täydellisen elämäнкаipuun asema silloin, sitä kuvastaa Michelangelon valtaisa "Orja"-patsas Louvren museossa. Heräten kääntyy jänteikäs ihminen katkaistakseen näkymättömät kahleensa; pitkään uinahtanut inhimillisyyys ojentuen kohti ihannettaan näyttää siinä löytävän kadotetun päämääränsä.

Se päämäärä oli sopusointu, minkä asteen osa ihmiskuntaa kerran jo oli saavuttanut, mutta jonka ajanjaksojen kriisit olivat hävittäneet. Ihmiskunta etsi sitä yhä. Fantastiselta tieltään alkoi esteettis-eetillinen pyrkimys jälleen kallistua fyysillisen, ruumiillisuuden täydellisyyksikaipuun puoleen. Ja helleeninen kulttuuri sai mallikulttuurin kunniakkaan nimen. Sen esimerkiksi oppi ihmisjärki havaitsemaan, että ylipingoittuminen suuntaan tai toiseen luo turmion tien, mutta harmonia

yksin kykenee antamaan pysyväisen tyydytyksen ihmiselämän ikuiselle muodon ja sisällön etsinnälle.

Nyky aika, rahan ja kapitalismin aika, asettaa elämän pääomaan nähden suunnilleen samaan suhteeseen kuin keskiaika ihmisen kristinuskoon. Suurempi vaara kuin ehkä koskaan ennen uhkaa nyt ihmisolemuksen kauneutta ja täydellisyyttä. Se on työnjaon aiheuttama spesialiseerautuminen. Kaikki pyrkii muuttumaan ammattimaiseksi. Ihmisolemus on niin sanoaksemme "hajoamistilassa." Syntyy moninaisia ihmistyyppisiä, kaikki enemmän tai vähemmän jonkinlaatuisia irviköviä "luomakunnan kruunusta." He ovat vailla kaikkea sympatiaa toisiinsa, kukin katselee elämää oman tympeän pikkusielunsa perspektiivistä. Ja nuo ennen niin eroittamattomat, taide ja ruumiinkulttuuri eristäytyvät niin kauaksi toisistaan kuin mahdollista. Musiikki tosin vielä on ruumiinharjoitusta lähellä, mutta kuvaamataide ja runous ovat lähteneet etsimään "sairaita kukkia" ihmisolemuksen mallin muka "liian proosallisena" hyljäten. Mutta eritessään ruumiinkulttuurista on taide menettänyt jalon harmoniansa. Myöskin elämästä ovat kadonneet sopusoinnun merkit. Kaikilla vallitsee ihmisen parhaat arvot uhraava mammonan palvelus, joka muistuttaa keskiajan kumartelua ja messuamista.

Urheilu, ruumiinkulttuuri, on eronnut varsinaisesta tehtävästään, "kauniin kansan" luomisesta ja samoin kuin kaikki muukin ruvennut tavoittelemaan hillitöntä spesialisoitumista ja yksilöllisen kunnianhimon tyydyttämistä.

Runous on nykyaikana tavalliselle maallikolle melkein käsittämätöntä. Sillä ei enää ole mitään tekemistä tai ainakaan suuria tekemisiä ruumiinkulttuurin kanssa. Kun nykyään puhutaan runoilijasta, ei sillä tarkoiteta apolloonisen ryhdikästä olentoa, vaan vaivaistalon äijää muistuttavaa idioottia, jonka "silmissä jumalainen tuli" luo toinen toistansa kummallisemman tekeleen vähät välittäen siitä, miten hänen ruumiinsa käy.

Kuvaamataide jättää myös meidän ajaltamme tuleville polville marmoorisia ja pronssiin hakat-

tuja muistomerkkejään. "Ihminen häpeäpaalussa," voisimme niitä tarkastellessamme huudahtaa. Suuren köyhälistökuvauksen Meunierin realistiset patsaat, työmiehet, puhuvat selvempää kieltä kuin sadat sanat. Hirvittäviä, köyryjä ja muodottomia ihmisiä. Entäpä mestari Rodin'in patsas "vanha ilonainen," jota ei kukaan heikomman sukupuolen edustaja voi syvää pahoinvointia tuntematta katella. Ja vaikkapa ottaisimme kaikkein uusimman esimerkin, Vigeland'in elämän kiertokulkua esittävän "Suihkukaivon," niin emme voi kieltää tosiasiata, että vaikutus on hirvittävän yksipuolinen eikä voi tuottaa sitä harmonista tyydytystä, minkä helleeniset marmoritorsot katselijalle antavat.

Pahinta on, että kaikki on erossa ajassamme. Meillä on "taide taiteen vuoksi," "urheilu urheilun vuoksi," mutta yhdistelmää, ihmistä itseään, ei kukaan tunne eikä tunnusta.

Voimakas yhteiskunnallinen liike, työväenliike on kuitenkin ottanut ohjelmakseen "proletaarisen Hellaan" luomisen puolesta taistelemisen. Ensimmäisenä, parhaimpana tukenaan on sillä tässä työssä ruumiinkulttuuri, joka vieroittaa epäterveestä elämästä ja kohottaa ihmistä ylös spesiaalimassasta.

Myöskin taidemaailma alkaa lähentyä terveempiä ihanteita. Vanha sairaalloisuus "menettää makunsa," samaten kuin vanha yhteiskuntakin kannatuksensa. Saksalaisen kirjailijan Unruh'n lause "taistelijain ja kirjailijain on otettava osaa elämäntaisteluun," tulkitsee täydellisesti esteettisen katsomuksen murroskautta. Ja epäilemättä se, niinkuin kaikki muukin, kääntyy ainoata varmaa ja kannattavaa kohden: ruumiin ja hengen yhdistelmää.

Nykyajan ihminen on vielä keskellä kaaosta, josta ihanteet vähitellen selviksi päämääriksi kirjastuvat. Ihminen kaipaa kauneuden ja voiman tuntua. Siisi luotakoon se ensin itseemme, ikäänkuin malliksi pyrkimyksillemme. Pidettäköön huolta siitä, että oma olemuksemme kasvaa helleeniseksi ja lakkaa muistuttamasta keskiaikaista pyhimyskuvaa.

Evert Oksanen